

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kommunene
Kristne Friskolers Forbund (KFF)
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL)
Norsk Montessoriforbund
Steinerskoleforbundet
Private skoler med ungdomstrinn (etter liste)

Deres ref

Vår ref
11/4299

Dato
25.02.13

Satsing på ungdomstrinnet - informasjon til kommuner og skoler

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen gjør i sitt brev til dere rede for bakgrunnen og de overordnede målene for satsingen på ungdomstrinnet. Målet er å øke elevenes motivasjon og mestring gjennom å gjøre undervisningen i alle fag mer praktisk og variert. Det vil legges vekt på formidling av gode og varierte undervisningsmetoder og praktiske eksempler tilpasset de ulike fagene. I satsingen er regning, lesing og skriving prioritert. Bruk av mer praktiske og varierte arbeidsmåter stiller høye krav til lærerne. Derfor er også klasseledelse et prioritert område.

Dette brevet gir mer konkret informasjon om gjennomføringen av satsingen. Målgruppen er alle skoler med ungdomstrinn, både kommunale og private.

1. Tiltakene i satsingen

De sentrale tiltakene i satsingen er

- skolebasert kompetanseutvikling i klasseledelse, lesing, skriving og regning
- utvikling og bruk av pedagogiske ressurser
- etablering av nettverk for erfaringsutveksling og profesjonsfelleskap

Skolene må prioritere ett eller flere av satsingsområdene: Klasseledelse, lesing, skriving og regning.

Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at det pedagogiske personalet arbeider sammen om å forbedre skolenes kompetanse og praksis. UH-institusjonene vil tilby kompetanseutvikling til skolene. Den skolebaserte kompetanseutviklingen finansieres gjennom tilskudd til tilbyderinstitusjonene og det forutsettes at kommunene ikke skal betale for tjenesten. Tilbudet vil gå over halvannet år og skolene vil bli delt i fire puljer.

Første pulje starter høsten 2013.

Skolebasert kompetanseutvikling prøves ut inneværende skoleår i 22 kommuner fordelt over hele landet. Seks UH-institusjoner deltar i utprøvingen, som koordineres av NTNU. Erfaringer fra utprøvingen vil danne grunnlaget for arbeidet i hele strategiperioden 2013 – 2017. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet et rammeverk¹ for skolebasert kompetanseutvikling for utprøvingen som gjennomføres dette skoleåret. Rammeverket vil bli revidert etter utprøvingen.

Pedagogiske ressurser er tilgjengelig for alle på Utdanningsdirektoratets nettsider² og vil bli videreutviklet gjennom strategiperioden. Samarbeid og nettverk mellom lærere på skoler og mellom skoler og kommuner skal bidra til erfaringsdeling, dialog og økt kompetanse og kapasitet for utvikling.

Arbeidet med utvikling av et mer praktisk og motiverende ungdomstrinn er kommunenes ansvar og må bygge på erfaringer og kompetanse i den enkelte kommune. Tiltakene i satsingen bygger på og viderefører erfaringer fra Ny GIV og skal skje med bistand fra og i nært samarbeid med Regional GNIST.

Kommuner og skoleledere vil få egne tilbud om særskilt kompetanseutvikling i forkant av og underveis i arbeidet. Kompetanseutviklingen vil legge vekt på ledelse av utviklingsprosesser og organisasjonslæring. Kommunene vil få tilskudd til frikjøp av ressurslærere innenfor de enkelte satsingsområdene, til dekning av reiseutgifter og til felleskommunale utviklingsveiledere. For mer informasjon om ulike aktører, se punkt 4 i brevet. Finansieringen av satsingen er omtalt i punkt 5.

2. Hva forventes av skoler og kommuner?

Kommunene har det overordnede ansvaret for utviklingstiltak i skolene. Planlegging og gjennomføring av tiltak på den enkelte skole forutsetter et nært samarbeid med ledelsen på den enkelte skole. Skoleledelsen skal lede den skolebaserte kompetanseutviklingen og må sette av tid og sikre at hele kollegiet deltar. Skoleledelsens og kommunens engasjement er avgjørende for å lykkes. De fleste skoler med ungdomstrinn er relativt store skoler som kan jobbe skolebasert i egen virksomhet. For de minste skolene må det finnes løsninger i samarbeid med andre skoler.

Kommunene må sørge for at skolene kartlegger og analyserer sin kompetanse og sine utviklingsbehov slik at satsingen bidrar til å styrke områder der skolen bør forbedre seg, samtidig som sterke sider videreutvikles. Vi anbefaler å bruke ståstedsanalysen³ i denne fasen. Kommunene må avklare valg av satsingsområder med skolene. Både

¹ <http://www.udir.no/Utvikling/Ungdomstrinnet/Rammeverk-for-skolebasert-kompetanseutvikling-pa-ungdomstrinnet-2012-2017/>

² <http://www.udir.no/Utvikling/Ungdomstrinnet/Oversikt-over-tilgjengelige-ressurser/>

³ <http://www.udir.no/Utvikling/Verktoy-for-skoleutviklinganalyser/Stastedsanalyse-for-skoler/>

skoleledere og representanter fra kommunene må delta aktivt i nettverk og på arenaer som skal bidra til å sikre kvalitet og framdrift i arbeidet.

Ambisjonene for utviklingen av ungdomstrinnet er høye. Mange skoler og kommuner er godt i gang med utvikling av ungdomstrinnet. Skolene og kommunene må selv vurdere hvordan denne statlige satsingen best kan tilpasses mål og tiltak som kommunene allerede arbeider med. Målet er å involvere alle kommuner og alle skoler med ungdomstrinn. Utgangspunktene er forskjellige, utfordringene ulike, men alle har muligheter til å strekke seg lenger.

3. Hva skjer videre?

Alle offentlige og private skoler med ungdomstrinn vil få tilbud om støtte til skolebasert kompetanseutvikling i løpet av perioden 2013-2017. Skolene i første pulje starter høsten 2013. Det legges opp til at om lag 250 skoler deltar i første pulje. En ny pulje starter hver høst. Etter planen vil siste pulje være ferdige i løpet av 2017.

Kommunene i hvert fylke må samarbeide med prosjektleder i Regional Gnist om å utarbeide forslag til skoler til pulje 1. Kommunene bes om å inkludere de private skolene i kommunen i denne prosessen. Forslaget skal baseres på en kartlegging av kommunenes/skolenes behov og prioriteringer og skal sendes Utdanningsdirektoratet via Regional Gnist i fylket. Den endelige avgjørelsen om hvilke kommuner som får tilbud i de ulike puljene tas av Utdanningsdirektoratet. Hvilke kommuner som skal delta i første pulje, blir klart i månedsskiftet april/mai 2013.

Vi oppfordrer alle kommuner og skoler til å arbeide med å videreutvikle ungdomstrinnet, selv om de ikke kommer med i første pulje. Alle bør starte med å analysere egen kompetanse og planlegge og organisere arbeidet med satsingen i egen organisasjon. Vi anbefaler også at dere benytter ressursene som er tilgjengelige på Utdanningsdirektoratets nettsider⁴ og deltar aktivt i nettverk lokalt og i fylket.

4. Aktører, roller og ansvar

Prosjektledere i Regional Gnist

Det er tilsatt en prosjektleder for det regionale GNIST-samarbeidet i alle fylker. Stillingene er finansiert fram til sommeren 2014. Prosjektlederne i regional GNIST kan bistå kommunene i fylket med informasjon, koordinering og erfaringsutveksling i arbeidet med strategien i oppstartfasen av satsingen. De er allerede i dialog med kommunene om å kartlegge og analysere behovene for kompetanse innenfor de prioriterte områdene i strategien. Prosjektlederne i regional GNIST deltar samtidig i et eget nettverk der de kan utveksle erfaringer på tvers av fylker og regioner.

⁴ <http://www.udir.no/Utvikling/Ungdomstrinnet/>

Felles kommunale nettverk og felleskommunale utviklingsveiledere

Det legges opp til at kommunene samarbeider om kompetanseutviklingen i nettverk. Lærende nettverk vil styrke utviklingsarbeidet på den enkelte skole og i kommunene. Der kommunene har gode erfaringer med samarbeidsstrukturen i NyGIV eller andre nettverk, anbefales det at disse videreføres. Det kan også etableres nye nettverk der det er hensiktsmessig.

For å styrke det lokale arbeidet med kvalitetsutvikling vil nasjonale myndigheter, med forbehold om Stortingets bevilgning, gi tilskudd som tilvarer ca 50 stillinger som utviklingsveileder for hele perioden, dvs. ut 2017. Målet er at utviklingsveilederne skal kunne være operative fra og med 1. januar 2014. Det forutsettes at kommunene samarbeider om bruk av utviklingsveilederens ressurser og kompetanse i det enkelte fylket. Det er kommunene som skal ha full styringsrett over disse stillingene. Nærmere informasjon om fordelingen av stillingene, søknadsprosess og modeller for bruk av disse stillingene vil komme i april/mai.

Utviklingsveilederens hovedoppgave vil være å bistå og veilede kommuner og skoleledere, og å koordinere nettverksarbeidet. Utviklingsveilederne bør være erfarne skoleledere, ha erfaring fra skoleadministrasjon, eller på annen måte ha god innsikt i ledelse av utviklingsprosesser i skolen.

Felleskommunale prosjektledere i Ny GIV

Fram til 2014 vil de kommunale prosjektlederne i NyGIV kunne bistå i arbeidet med ungdomstrinns-satsingen og dermed bidra til at erfaringer fra NyGIV blir videreført i arbeidet med strategien. Fra 2014 vil de felleskommunale utviklingsveilederne ha denne oppgaven, men med en noe utvidet rolle sammenliknet med den de kommunale prosjektlederne i NyGIV har hatt.

De fylkeskommunale prosjektlederne i NyGIV vil være naturlige samarbeidspartnere i fylkenes nettverk for å sikre et godt samarbeid om overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring.

Ressurslærere

Ressurslærerne kan være NyGIV-lærere eller andre lærere med høy faglig kompetanse innenfor satsningsområdene i strategien. De skal bistå skoleledelsen i planleggingen og gjennomføringen av den skolebaserte kompetanseutviklingen. Det vil bli gitt egne tilbud om kompetanseutvikling for ressurslærerne.

5. Finansiering

Det er budsjettert med 30 mill. kr til kommunene som deltar i den skolebaserte kompetanseutviklingen i første pulje. Midlene skal dekke halvannet år. Dette tilsvarer gjennomsnittlig 120 000 kroner per skole, men vil avhenge av bl.a. skolestørrelse. Det er budsjettert med 33 mill. kroner til UH-sektoren som skal fordeles mellom de UH-

institusjonene som blir tilbydere i første pulje. Dette tilsvarer 130 000 kroner per skole i gjennomsnitt, men omfanget vil avhenge av skolestørrelse. Omfanget av støtte fra UH til den enkelte skole vil bli bestemt i planer som utvikles lokalt, i samarbeid mellom tilbyderinstitusjonene og kommunene. Den faglige veiledningen fra UH-sektoren, den økonomiske støtten til kommunen og annen veiledning vil følge puljene. Midler til utviklingsveiledere kommer i tillegg.

Ressurs	Omfang	Tidsperiode	Merknad
Prosjektledere regional Gnist	En person i hvert fylke	Til sommeren 2014	
Kommunene: utviklingsveiledere	Om lag 50 årsverk	Fra 1.1.2014 til 31.12. 2017	Fordeles av Fylkesmannen
Kommunene: Ressurslærere og dekning av reiseutgifter	Hver ressurslærer må dekke flere skoler	Tre semestre, følger puljene	Fordeles av fylkesmannen når kommunene har bekreftet deltakelse
UH-sektor	33 mill. kr.	Tre semestre, følger puljene	Kommunene skal ikke betale for tilbudet fra UH

I tillegg finansierer staten

- kompetanseutvikling for kommuner og skoleledere
- kompetanseutvikling for ressurslærere
- kompetanseutvikling for utviklingsveiledere
- kompetanseutvikling for UH-sektoren

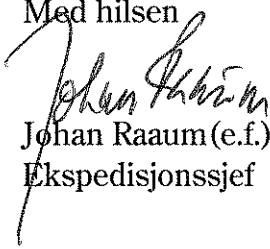
Tildeling av midler vil skje via fylkesmannen. Midler til ressurslærere og til dekning av reisekostnader utbetales når deltakelse i pulje 1 er avklart i april/mai. Da vil det også bli gitt nærmere informasjon om tildeling av midler til utviklingsveiledere.

For nærmere informasjon om satsingen på ungdomstrinnet se:

<http://www.udir.no/Utvikling/Ungdomstrinnet/>

Vi ønsker kommunene og skolene lykke til med et viktig og omfattende arbeid!

Med hilsen

Johan Raaum (e.f.)
Ekspedisjonssjef

Kjersti Flåten
avdelingsdirektør

Kopi:
Utdanningsdirektoratet
fylkesmennene
fylkeskommunene
partene i Gnist
FUG
Statlige og private universiteter og høyskoler